

Stockholms universitet
Institutionen för litteraturvetenskap och idéhistoria
Fördjupningskurs i litteraturvetenskap
Valfri kurs (5 poäng)

Allegorin: genre och uttryck

Allegori kan översättas med "att säga annat". Men vad är detta "annat" som allegorin säger? Och hur säger den det? Allegori är ett av den moderna litteraturvetenskapens viktigaste men också mest diskuterade begrepp. Kursen följer allegorins historia från antiken och framåt, diskuterar dess följeslagare allegoresen (den allegoriska tolkningen), dess betydelse i kristendomen, och studerar allegorin som genre med särskilda kännetecken, och som uttryck, som del av själva den litterära meningsproduktionen. Och är allegorin en gammal litteratur, eller tvärtom alltid modern?

Kursen avslutas med en skriftlig hemtentamen.

Facklitteratur

a) allmänt

Angus Fletcher, *Allegory. The Theory of a Symbolic Mode* (1964 o. sen. uppl.), Introduction + ch. 1, s. 1–69

Inge Jonsson, *I symbolens hus* (1983), 230 s.

Maureen Quilligan, *The Language of Allegory. Defining the Genre* (1979), kap. 2, "The Pre-Text", s. 97–155

Walter Benjamin, *The Origin of German Tragic Drama* (1990), s. 174–189, s. 220–235, samt ett urval ur kap. "J. Baudelaire", i *Paris 1800-talets huvudstad (Passagearbetet) Bd I* (1990)

Northrop Frye, *Anatomy of literature* (1957, o. sen. uppl.), kap. "Formal Phase: Symbol as Image", 13 s.

b) verk- och epokstudier

Erich Auerbach, "Figura", i *Scenes from the Drama of Western Literature. Six Essays* (1961), 40 s.

Teodolinda Barolini, *The undivine comedy* (1992), kap 1, "Detheologizing Dante", s. 3–20, 17 s.

Christine Buci-Glucksmann, "Catastrophic Utopia: the feminine as allegory of the modern", i C. Gallagher, T. Laqueur (ed), *The Making of the Modern Body. Sexuality and Society in the Nineteenth Century* (1987), 10 s.

- Ernst Robert Curtius, *European Literature and the Latin Middle Ages* (1953 o. sen. uppl.), kap. "Homer and Allegory" (5 s.)
- Northrop Frye, *Fearful Symmetry* (1947 o. sen. uppl.), kap. 1:2 och kap. 7 (Blake), 45 s.
- Sandra Gilbert, Susan Gubar, *The Madwoman in the Attic* (1979, o. sen. uppl.), kap. 8 (E Brontë), s. 248–308
- Thomas Götselius, "Drömtydaren", i *Divan*, nr. 2, 1997 (Swedenborg), 10 s.
- C.S. Lewis, *The Allegory of Love: A Study in Medieval Tradition* (1936), kap. III, s. 112–156 (Romanen om Rosen)
- Mats Malm, *Minervas äpple* (1996), kap. "Allegorin", 25 s.
- Paul de Man, "The Rhetoric of Temporality", i *Blindness and Insight* (1983), 40 s. (Rousseau)
- Dan McCall, *The Silence of Bartleby* (1989), kap. 4, s. 79–98 (Melville)
- J. Hillis Miller, "The Two Allegories", i *Allegory, Myth, and Symbol* (ed. M. Bloomfield, 1981), s. 355–370
- Michael Murrin, *The Allegorical Epic. Essays in its Rise and Decline* (1980), kap. "The Goddess of Air", "Landinos Virgil"
- Ulf Olsson, *Levande död. Studier i Strindbergs prosa* (1996), s. 36–57, och 305–398
- Maureen Quilligan, *The Allegory of Female Authority* (1991), kap. 3 (Pizan), s. 69–103
- David Quint, *Epic and Empire: Politics and Generic Form from Virgil to Milton*, kap. 5, s. 213–247 (Tasso)
- James J. Paxson, *The Poetics of Personification* (1994), kap. 3 (Prudentius), s. 63–82
- Gordon Teskey, *Allegory and Violence* (1996), kap. 6, "Allegory and Politics", s. 122–147
- Tzvetan Todorov, *Theories of Symbol*, kap. "Symbol and Allegory"
- Mindele A. Treip, *Allegorical Poetics and the Epic. The Renaissance Tradition to Paradise Lost* (1994), s. 171–256 (Milton)
- summaca 900 s.

Skönlitteratur

(Kursen omfattar klassisk skönlitteratur, som ofta finns i en rad olika utgåvor. När särskild upplaga rekommenderas anges detta. Litteraturlistan förtecknar svenska och engelska översättningar – den som behärskar originalspråken läser dem naturligtvis på dessa.)

- Homeros, *Odysséen*, 11:e sången, 20 s.
- Platon, *Staten*, , bok 7, 515–518 (§ 7, "Grottniknelsen"), 10 s.
- Bibeln: Paulus' brev till Galaterna, första brevet till Korintierna, 30 s.
- Vergilius, *Aeneiden* (kap. 6), 20 s.
- Prudentius, *Psychomachia* (i eng. ö., Loeb's Classical Library), 35 s.
- Boëthius, *Filosofins tröst* (sv ö. 1987), bok I, 15 s.
- Martianus Capella, *De Nuptiis Philologiae et Mercurii* (eng. övers. *The Marriage of Philology and Mercury*, 1977), bok I, "The Betrothal", 28 s.
- Alain de Lille (Alanus ab Insulis), *De Planctu Naturæ* (eng. övers. *The Complaint of Nature*), "Metre & Prose I", 15 s.
- Guillaume de Lorris & Jean de Meun, *Le roman de la rose* (eng. ö. *The romance of the rose*, 1983 o. sen. uppl.), "I. The Garden, The Fountain, and the Rose", 15 s.
- Dante, *Divina Commedia* (Björkesons övers., 1983 o. sen.)

Christine de Pizan, *Le livre de cité des dames* (eng. övers. *The Book of the City of Ladies*, 19),
 I.1.1–I.9.3, 20 s.

Geoffrey Chaucer, *The Parlement of Fowls*, 12 s.

John Bunyan, *Pilgrim's Progress* (sv ö *Kristens resa*), urval om ca. 30 s.

Torquato Tasso, *Gerusalemme liberata*, sv. ö. *Torquato Tassos Befriade jerusalem* (1860)

Andreas Gryphius, fem dikter

John Milton, *Paradise Lost* (sv ö *Det förlorade paradiset*), kap I och X–XII, 75 s.

Spenser, *The Faerie Queene*, inledningen och kap. 1

John Donne, sex dikter

Andrew Marvell, tre dikter

Sor Juana, "Primer sueno", eng ö. i *A Sor Juana Anthology* (1988)

Francis Bacon, *The Advancement of Learning*, II. iv. 1–5

Erasmus, *Dårskapens lov* (sv ö 1935), s. 36–62, 25 s.

Emanuel Swedenborg, *Journal från 1743–44* (1859), och *Hieroglyfisk nyckel*, 60 + 15 s.

William Blake, *Åtenskapet mellan himmel och helvete* (sv ö F. Isaksson, 1988)

Jean-Jacques Rousseau, *Julie eller den nya Héloïse* (sv. ö. 1983), bok 4, brev XI, XII, XVII

E.T.A. Hoffman, *Sandmannen*

C.J.L. Almqvist, *Guldfågeln i paradiset*, Samlade skrifter III (1921), samt det poetologiska brevet
 i *Samlaren* 1903

Erik Johan Stagnelius, sju dikter

Herman Melville, "Bartleby" (sv. ö. 1958)

Emily Brontë, *Wuthering Heights* (sv. ö. *Svindlande höjder*)

Charles Baudelaire, *Les Fleurs du mal*, sju dikter (sv ö 1986 o sen)

August Strindberg, *Stora landsvägen*, i *Samlade verk* 62 (1992)

Franz Kafka, "I straffkolonin", 35 s.

W.B. Yeats, dikten "A Dialogue of self and soul"

Wallace Stevens, dikten "Thirteen ways of looking at a blackbird"

(dikterna av Gryphius, Donne, Marvell, Stagnelius, Baudelaire, Yeats och Stevens finns
 samlade i ett kompendium)

summa.....ca 1400 s.

9805/UO, TG

Bilaga till kursen Allegorin: genre och uttryck

Preciseringar till litteraturlistan

Marvell, "A Dialogue between the Resolved Soul and Created Pleasure", "On a Drop of Dew", "A Dialogue between the Soul and the Body"

Donne, "The Sun Rising", "I am a little World", "To his Mistress going to bed", "The Canonization", "Air and Angels", "The Ecstasy"

Stagnelius, "Kärleken", "Ängeln och själen", "Fången", Bruden", "Källan", "Liljan", "Lustvandringen"

Baudelaire, "Korrespondenser", "Skönheten", "Spleen"-cykeln (4 dikter), "Det obotliga", "Tornuret", "Svanen I-II", "De två gamla systrarna"

I Walter Benjamins *Passagearbetet* läses följande fragment ur kapitel "J. Baudelaire": 53,1; 53,3; 53 a,1; 54,2; 54 a,4; 55,13; 55, a,1; 55 a,3; 55 a,6; 56,1; 56,2; 56,4; 56 a,6; 57,3; 59,10; 59 a,4; 67,2; 67,4; 67 a,6; 77 a,8; 78,4; 79 a,1; 80,2/80 a,1; 81,6

För studerande på forskarnivå tillkommer följande:

Jean Pepin, *La tradition de l'allégorie de Philon d'Alexandrie a Dante*

Hans Robert Jauss, *Alterität und Modernität des mittelalterlichen Litteraturs*

Formen und Funktionen der Allegorie (red. W. Haug, 1979), uppsatserna av H.F. Plett (engelsk renässans) och Harald Steinhagen (om Benjamins allegoribegrepp)

John Langland, *Piers Plowman*

Novalis, *Heinrich von Ofterdingen*

Johann Wolfgang Goethe, *Faust II*

Friedrich Schlegel, "Fräckhetens allgori", i *Lucinde* (1957)

Kursmoment

1. Att säga annat: allegorins rötter. Antika och kristna traditioner. Klassiska retoriska definitioner. Parabeln, liknelsen, metaforen.
– Litt: Homeros, Platon, Höga visan, Paulus.
2. Drömmen och döden. Allegorin som berättelse. Tematik: drömmen, nedstigningen i dödsriket.
– Litt: Vergilius, Romanen om rosen, Dante, Rousseau, Swedenborg.
3. Allegorins kvinna. Teknik: personifikationen. Det exemplariska och det emblematiska. Kvinnan som allegoriskt objekt – och som allegorins subjekt?
– Litt: Prudentius, Dante, Christine de Pizan, E Brontë
4. Våld och politik. Den kämpande allegorin: samhällelig kris och allegorin som yttrande.
– Litt: Prudentius, Bunyan, Milton, Blake.
5. Lärodiktens tomhet. Modernitet och problematiseringen av tecknet. Allegori och litteraritet.
– Litt: Melville, Strindberg, Kafka.